

GEDOOPT WORDEN MET DE HEILIGE GEEST

André Beijersbergen s.M., juni 1972

Hoe is het tijdschrift *Bouwen aan de Nieuwe Aarde* (www.bana.nl) een instrument voor de charismatische vernieuwing geworden?

Een opmerkelijk punt in dat proces was de editie die in juni 1972 verscheen. Daarin schrijft pater André Beijersbergen sM over een priester die, na een ontmoeting met een Focolare-groep, ingrijpend was veranderd doordat hij 'gedoopt was in de Geest'. (Een herdruk van dat getuigenis staat in *Bouwen aan de Nieuwe Aarde* 2012-2.)

Aansluitend schrijft pater André het volgende artikel dat enerzijds typisch past bij de Rooms-katholieke Kerk in het Nederland van 1972, maar dat anderzijds toch ook inspiratie biedt voor nu.

Kees Slijkerman

Gedoopt worden met de heilige Geest is een uitdrukking die je weinig bij katholieken hoort. Toch is hij onvervalst bijbels.

Johannes de Doper bijvoorbeeld zegt: 'Ik doop u met water, maar er komt iemand die sterker is dan ik; ... Hij zal u dopen met de heilige Geest en met vuur' (Lucas 3,16).

En nog: 'Hij die mij gezonden had om met water te dopen, had tot mij gesproken: Op wie gij de Geest zult zien neerdalen en blijven rusten, Hij is het die doopt met de heilige Geest' (Johannes 1,33). Gedoopt worden met de heilige Geest wil kennelijk zeggen: ondergedompeld worden in, gedrenkt worden door de Geest van God. Zoals de Geest van de HEER - een Geest van wijsheid en verstand, van raad en sterkte, van kennis en godsvrucht, rust op de Messias, zo zal in de nieuwe tijd diezelfde Geest worden uitgestort over alle mensen: iedereen zal dan profeteren. In de messiaanse tijd zal Gods Geest volop in de mensheid gaan werken.

Gewoonlijk denken wij, katholieken, dat de overvloed van de heilige Geest ons meegedeeld wordt in het sacrament van het vormsel. Toch is er een groot verschil tussen de feitelijke uitwerkselen van dit sacrament en dat wat de Geest bij de eerste christenen tot stand bracht. Toen bracht de Geest de mensen tot een vurig en enthousiast geloof in Jezus: ze voelden de grootheid van de Heer ontzaglijk sterk aan, mede omdat ze getuigen waren geweest, in zijn geheel of gedeeltelijk, van de loop der gebeurtenissen aangaande Hem. Zij kenden Hem, hadden Hem horen spreken, waren door Hem geraakt, wisten van zijn wonderen, hadden de stille hoop gekoesterd dat Hij misschien wel de Messias was. Doch Hij werd tot hun grote verslagenheid terechtgesteld; zie je wel, al die bevestigingen en hooggespannen verwachtingen: het haalt allemaal niets uit; we zijn erin getippeld. Maar op zekere dag kwa-

men zijn leerlingen in het openbaar verklaren dat zij Hem weer gezien hadden: Hij lééfde; Hij was verrezen. En plotseling werd het hun duidelijk dat Jezus inderdaad de Heer, de Messias was. Nu was de nieuwe tijd, voorspeld door de profeten, het messiaanse rijk begonnen.

De mensen zijn ervan ondersteboven. Ze worden overspoeld door een vreugde zo intens, dat ze God hardop beginnen te danken en te prijzen. Dat overkwam ook de heidenen (Handelingen 10,45), die nog geen sacrament konden ontvangen.

Vergelijk daarmee ons vormsel. Hoe goed wij de kinderen daarop ook voorbereiden, de heilige Geest heeft weinig uit te staan met die overstelpende blijdschap om het geloof, met die daadwerkelijke inzet voor de idealen die Jezus samenvatte onder de woorden 'het koninkrijk van God'. Het vormsel wordt namelijk volgens vaststaand gebruik aan ieder kind zo rond de tijd dat het de school verlaat, toegediend. En zo is het geworden tot een plichtpleging van het christendom in standaarduitvoering, sterk losgemaakt van het echte leven en van de vreugde die voortspuit uit een intense waardering dat je in Christus mag geloven. Ik weet wel dat volgens de gangbare leer het 'blijvend merken' van dit sacrament altijd de hoop wettigt dat het ooit eens invloed op je werkelijke leven zal gaan uitoefenen, maar in feite stellen tallozen zich tevreden met een middelmatig christendom zonder enige vreugde of bezieling, en dat wordt dan maar aangezien als uitwerksel van het vormsel, van de komst van de heilige Geest. Het gevaar is groot dat wij de leer van de sacramentele kracht misbruiken om onze onbewogen en daarom plichtmatig geworden manier van geloofsbeleving goed te praten. Van

die kant bezien zou er veel voor te zeggen zijn om het vormsel weer met zijn oorspronkelijke bedoeling te verbinden: sacrament te zijn van Gods Geest die ons bezielt tot een intens geloof en tot veel liefde. Het zou toegediend moeten worden aan mensen die er behoefte aan hebben, die er rijp voor zijn, mensen die het echt op prijs stellen om vanuit hun geloof te mogen leven.

Wat is het verschil tussen de apostelen in de tijd dat ze met Jezus omgingen, door Hem gevormd werden, veel offers brachten om Hem te volgen en diezelfde apostelen op het moment dat de heilige Geest over hen neerdaalde? Het is niet alleen dat zij enthousiast geworden zijn en geen angst meer schijnen te kennen, dat ook. Maar mij dunkt dat de kern van de verandering dieper ligt: namelijk in het feit dat zij nu pas met hun hele persoon beseffen dat de verzezen Jezus de Heer is aan wie alle macht over de mensen toekomt. Eindelijk is het tot hen doorgedrongen en ze verkondigen het als een overweldigende boodschap: Jezus zal de mensheid naar God brengen en daarmee zullen de mensen zich ook met elkaar verzoenen: er staat een periode van vrede en onderlinge goedheid voor de deur - Gods koninkrijk. Verstandelijk wisten de apostelen dit alles reeds lang van tevoren; ze hadden het genoeg uit Jezus' mond vernomen. Maar het maakte geen indruk op hun totale persoonlijkheid; de verstandelijk begrepen waarheid werd geen bron van inspiratie voor hun doen en laten.

Laten wij diezelfde verandering eens plaatsen in onze eigen omstandigheden. Wij geloven allen dat Jezus ons verlost heeft. Maar als je vraagt wat die verlossing nu precies om het lijf heeft staan de meesten met de mond vol tanden. Iemand die de godsdienstlessen van vroeger met aandacht gevolgd heeft zal er wel een antwoord op weten: Christus heeft onze zonden op het kruis uitgeboet en ons zo de heiligmakende genade verdiend. En als je dan verder vraagt: merk je er iets van dat je verlost bent, dan zullen de meesten antwoorden: het is niet aanwijsbaar, verlossing en genade kun je niet waarnemen. Wat een verschil is er tussen deze dorre, uit de boeken overgenomen verklaring en het enthousiasme waarmee de verslaafde druggebruiker of de prostituee de overweldigende ontdekking doen dat Jezus hen echt verlost heeft van de ontzettende ellende waarmee ze behept waren. Voor hen staat verlossing

midden in het leven, ze ervaren haar in hun eigen bestaan, ze hebben een onmenselijk harde strijd te voeren tegen een wurgende drang naar drugs of sex of losbandigheid; ze voelen hun onmacht en doen een voortdurend beroep op de verzezen Heer om hen ervan te bevrijden; en dankbaar stellen ze vast dat het onmogelijke lukte: ze kunnen zich onttrekken aan hun verslaving en ze beginnen te begrijpen dat er iets anders bestaat dan het zinloze leven dat ze tot nu toe hebben geleid; dat er veel hogere dingen zijn dan zij ooit vermoed hadden. Ze weten nu waarvoor ze leven: samen met Christus voor Gods verheerlijking en daarom voor een gelukkige mensheid. En laat ze dan wat vreemd doen in hun vreugde; laat ze ons, kille en onbewogen nuchterlingen, wat opgezweept lijken. Wat zij ervaren lijkt in ieder geval meer op de doorbraak van de Geest dan wat wij, christenen van huis uit, er vaak van gemaakt hebben. Hier vind je nu precies het verschil tussen het gesleten napraten van handboeken en het midden in het leven staande geloof in de verlossing. Veel mensen twijfelen aan de echtheid van de geloofservaring van de hippies. Ik geloof dat Paulus er in veel van deze gevallen niet aan zou twijfelen. Hij schrijft: 'Niemand kan zeggen: "Jezus is de Heer", tenzij door de heilige Geest' (1 Korintiërs 12,3). Vanzelfsprekend is het hem niet te doen om het uiterlijk zeggen, maar om de diepe overtuiging dat je voor Hem, je Heer, leeft en alle hulp van Hem verwacht. Dat kun je niet door menselijke krachten bewerken; dat komt alleen tot stand als de Geest van God je bezielt.

Misschien denk je bij jezelf: ja, maar die mensen hebben de ellende van de zonde zo sterk ondervonden dat het geen wonder is als zij de verlossing van Christus als een geweldige genade ervaren. Doch wij zijn van huis uit katholiek; wij hebben het niet zo bont gemaakt; voor ons is het normaal in een betrekkelijke recht-schapenheid te leven.

In die opmerking ligt nu precies de hele ellende van ons christendom. Wij leven in een 'betrekkelijke recht-schapenheid' en dat is ons voldoende. Voor ons is een steeds verder groeien naar God en naar meer liefde niet nodig. Wij hebben het goed getroffen en wij zijn tevreden met onszelf.

Dat is dezelfde ellende die Jezus bij de 'recht-schapen', maar in werkelijkheid door kleinzieligheid gedreven joden aantrof: bij hen maakte Jezus met zijn boodschap van verlossing geen

enkele kans. Het ontging hun volkomen dat er een heel ander leven mogelijk was dat veel meer vervuld was van vreugde en van menselijke goedheid en grootheid dan zij in hun alle-daagsheid konden dromen. Dat is Jezus zo duidelijk dat Hij zich eenvoudig van hen afwendt en zich tot de zondaars richt; die hadden wel oor voor Hem. En hij gaf een verklaring van zijn gedrag met de scherpe opmerking: gezonden hebben geen dokter nodig.

Als iemand zou menen dat hij in praktisch leven zoals het er ligt, geen verlossing nodig heeft, tenzij een paar onbetekenende kleinigheden, en als hij denkt dat er van Christus' invloed op zijn persoonlijkheid niets meer valt te verwachten dan in feite bereikt is, dan blijkt daaruit dat de betreffende voor de echte bedoelingen van Christus volkomen blind is. Misschien zou je een hele serie vragen op hem moeten afvuren om het pantser van zelfvoldaanheid te doorbreken.

Hopelijk dat ook mijn pantser steeds meer aan stukken geschoten wordt door vragen als deze: Ken je de stille vreugde van de omgang met God? Voel je je verbonden met Christus? Ben je je ervan bewust dat je zijn levenshouding mag voortzetten? Heb je door wat Christus bedoelde toen Hij zei: 'Dit is gelukkigmakend, verzadigend leven (eeuwig leven): de Vader te kennen en Hem die Hij gezonden heeft, Jezus Christus? Zijn dat nog zinloze woorden voor je of herken je daarin iets van je eigen ervaring? Vind je de eer van God voornaam of is ook dat een leeg woord voor je? Laat je je daardoor leiden, of volg je gedwee al die kleinzielige motieven die de goede verstandhouding met de medemens voortdurend bederven? Kunnen de anderen merken dat je christen bent, of verschil je niet veel van de doorsnee fatsoenlijke burger? Heb je ooit geprobeerd je hart te winnen voor mensen die je oorspronkelijk niet mocht? Heb je die harde strijd gestreden en heb je daarbij ervaren dat je je moest ontdoen van alle onwaarachtige aanspraken en dat je vaak moest afzien van je verlangens naar aanzien, gemak, plezier, macht, omdat ze je afhielden van goedheid voor de ander? Is dat louteringsproces van de groeiende liefde al bij je begonnen? Ben je in die moeizame tocht gestoten op je onmacht, je kleinheid en je zondigheid? En heb je toen ervaren hoezeer je Christus nodig had? Zo niet, dan is het geen wonder dat je geen behoefte aan verlossing hebt; je hebt niet eens geloof gehecht aan het beloofde land waarheen God je riep. Je bent eenvoudig blijven zitten in

het slavenland Egypte, of ergens op een aange-naam plekje in de woestijn, terwijl je misschien meende werkelijk aan het trekken te zijn omdat je een aantal vrome gebruiken onderhield, tot de katholieke Kerk behoorde en bepaalde leerstukken beaamde. Maar dit alles zijn slechts middelen, daar zit het hem niet in. Het Rijk Gods zelf is heel wat anders.

En maak je er niet van af door te denken: het Rijk Gods kun je hier op aarde toch niet binnengaan; dat breekt pas aan op het einde der tijden, bij Christus' terugkeer. Zeker, dan zal het de voltooiing zijn, maar als wij hier op aarde de nauwe poort naar het Koninkrijk niet binnengedrongen zijn, dan hoeven we niet te verwachten dat wij er in het andere leven wel zullen komen.

Wat Christus bedoelde met het Rijk Gods is heel duidelijk. Hij wilde de mensen hier op deze aarde winnen voor God en voor elkaar. Dat zal de basis zijn voor het geluk hiernamaals. Hij zegt: 'Vertrouw toch op God; Hij is je Vader. Bij Hem vind je diep innerlijk geluk; om Hem zul je je steeds meer gedrongen voelen om voor je medemensen op te komen, want ze zijn allen zijn kinderen waarin Hij zijn eigen goedheid en menslievendheid zou willen neerleggen.'

Indien je op weg zou gaan naar dát beloofde land, hier op deze aarde, dan zul je merken hoezeer je verlossing nodig hebt om je te onttrekken aan je egoïsme, je onvermogen tot liefde, je kleinzieligheid, je onverschilligheid en gebrek aan overgave. En Gods Geest zal je naar gelang je verder komt, het beloofde land steeds beter laten zien; Hij zal je alle waarheid leren. Dan zal je leven bezielde zijn door dat ene verlangen: met Christus een Nieuwe Mens te zijn, vol van God en vol van liefde, een mens gedoopt in de Geest.

Moet ik er nog bijvoegen dat ik hier zelf schuldig sta? En dat ik niet graag iemand een verwijt zou willen maken over de fouten van onze geloofsbeleving? Op tocht gaan naar het Koninkrijk van God is geen kwestie van elkaar beschuldigen maar wel van onderlinge saamhorigheid, val 'elkanders lasten dragen' en steeds weer bijsturen op het kompas van de Heer.

Uit: *Bouwen aan de Nieuwe Aarde*, juni 1972, pag. 8-19
Meer op www.stucom.nl over pater André Beijersbergen: 0051, 0053, 0055, 0056; over 'doop in/met de Geest' onder meer: 0277, 0300, 0280.

#